

«بخشنامه»

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود

با سلام؛

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۰۳/۷۰۴۷۱ مورخ ۱۴۰۳/۳/۲۹ و نامه شماره ۰۳/۴۰۸۹۷ مورخ ۱۴۰۳/۲/۲۴ اداره بررسی‌های بانکداری اسلامی و دبیرخانه شورای فقهی بانک مرکزی با موضوع ارائه تسهیلات قرض‌الحسنه امتیازی با میانگین‌گیری، عدم شرط قبلی نسبت به دریافت تسهیلات قرض‌الحسنه و اطلاع‌رسانی صحیح این امر به سپرده‌گذاران با استفاده از «ادبیات گفتاری» مناسب و ضرورت تفهیم مفاد اصلی قراردادها برای مشتریان با استفاده از روش‌های مختلف و متنوع برای استحضار ایفاد می‌گردد. بر این اساس، اگر عدم وجود شرط در سپرده‌های امتیازی به شیوه صحیح به سپرده‌گذاران اطلاع‌رسانی نگردد، این موضوع می‌تواند منجر به ایجاد زیاده حکمی (سپرده‌گذاری قرض با شرط ضمنی دریافت وام قرض‌الحسنه) شود، که این امر یکی از شقوق ربای قرضی محسوب می‌گردد.

لذا با عنایت به مفاد نامه‌های صدرالذکر، پیشنهاد می‌شود در تمامی انواع سپرده‌پذیری امتیازی، عبارت ذیل به نحو مقتضی مانند ارسال پیامک به مشتری (به ویژه ارسال پیامک در زمان سپرده‌پذیری)، اطلاع‌رسانی بر روی تارنمای بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی، نصب بنر در شعبه و غیره، توسط تمامی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی اطلاع‌رسانی گردد:

«بر اساس موازین شرع مقدس اسلام، بانک برای پرداخت وام قرض‌الحسنه هیچ‌گونه شرط و تعهدی نداشته و متقابلاً از مشتریان محترم هم شرطی را نخواهد پذیرفت. پرداخت وام بر اساس آیین‌نامه و ضوابط داخلی بانک می‌باشد.»

در پایان، خواهشمند است دستور فرمایند، مراتب به واحدهای ذی‌ربط در آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ ابلاغ شده و بر حسن اجرای آن نظارت مقتضی به عمل آید و در صورت وجود هرگونه سؤال و ابهام احتمالی مرتبط با مراتب فوق، موضوع راساً از اداره بررسی‌های بانکداری اسلامی و دبیرخانه شورای فقهی بانک مرکزی استعلام گردد. ۰۱/۶۳۶۴۷۱/ح

سرپرست مرکز تنظیم گری

سرپرست مدیریت کل تنظیم مقررات

حسین صدقی

حجت اسماعیل زاده

۰۹-۳۲۱۵

۰۱-۳۲۵۱

گزارش دبیرخانه شورای فقهی در رابطه با موضوع: «ضرورت تفهیم قراردادهای ادبیات گفتاری صحیح به مشتریان» مرتبط با جمع‌بندی دهمین، یازدهمین و دوازدهمین جلسات مورخ ۱۴۰۱/۲/۴، ۱۴۰۱/۲/۲۵ و ۱۴۰۱/۳/۸ کارگروه تخصصی فقهی بانک مرکزی در شهر قم، در نود و سومین جلسه مورخ ۱۴۰۲/۹/۲۲ شورای فقهی مطرح و موارد ذیل مورد تصویب قرار گرفت:

۱- در قراردادهای تجهیز منابع بر اساس عقد قرض الحسنه (سپرده‌های جاری و پس‌انداز) تفهیم ماهیت قرض الحسنه بودن سپرده به مشتری و عدم التزام مؤسسه اعتباری به پرداخت سود کفایت می‌کند.

تبصره (۱): در سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز، تفهیم عدم تعهد مؤسسه اعتباری مبنی بر برگزاری قرعه‌کشی و اعطای جوایز به مشتری، ضرورت دارد.

تبصره (۲): در سپرده‌های قرض الحسنه، اعطای هرگونه امتیاز به مشتری منوط به تفهیم عدم تعهد مؤسسه اعتباری می‌باشد.

۲- در قراردادهای تجهیز منابع بر اساس عقد وکالت (سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار) تفهیم ماهیت وکالتی بودن سپرده به مشتری و اینکه مؤسسه اعتباری وکیل مشتریان در استفاده از منابع و تقسیم سود می‌باشد، اهمیت دارد. همچنین، در این نوع سپرده‌ها، تفهیم ماهیت سود علی‌الحساب و قطعی به مشتریان، ضرورت دارد.

آیت الله دکتر غلامرضا مصباحی مقدم

۱۴۰۲/۹/۲۲

۹/۲۲

آیت الله محمدسعید واعظی

آیت الله دکتر حسن آقا نظری شاهرودی

حجت الاسلام والمسلمین دکتر مجید رضایی

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدحسین حسین زاده بحرینی

دکتر محمدرضا فرزین

دکتر اصغر ابوالحسنی هستیانی

دکتر فرشاد محمدپور

دکتر حسین فهیمی

دکتر علی خورشیدیان

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبک‌کالی

مصوبات
شورای هفتمی

۳- در قراردادهای تخصیص منابع در قالب عقود مبادله‌ای، علاوه بر تبیین ماهیت قرارداد برای مشتری، این موضوعات جزء موارد با اهمیت قرارداد محسوب شده و لازم است در رابطه با آنها تفهیم صحیح صورت پذیرد: موضوع قرارداد، نرخ سود، تعداد و مبلغ اقساط و تعلق وجه التزام تأخیر تأدیه دین.

۴- در قراردادهای تخصیص منابع در قالب عقود مشارکتی، علاوه بر تبیین ماهیت قرارداد برای مشتری، این موضوعات جزء موارد با اهمیت قرارداد محسوب شده و لازم است در رابطه با آنها تفهیم صحیح صورت پذیرد: موضوع قرارداد، سهم سود طرفین، دوره مشارکت و تعلق وجه التزام تأخیر تأدیه دین.

۵- در صورتی که مؤسسه اعتباری تصمیم بر درج انواع اختیارات در قراردادها با مشتری داشته باشد، موظف به تصریح و تفهیم اختیارات و در صورت اسقاط آنها تفهیم این موضوع به مشتری است.

۶- مؤسسات اعتباری علاوه بر تفهیم شفاهی مفاد اصلی قراردادها توسط مسئولین اعتبارات برای مشتریان، از روش‌های مختلف و متنوع جهت این امر استفاده نمایند. در رابطه با هر یک از قراردادها خلاصه‌ای غیرفنی از ماهیت قرارداد و موارد اصلی آن به زبان ساده تهیه شده و علاوه بر قرارداد اصلی، در اختیار مشتری قرار گیرد. این خلاصه می‌تواند مبنای اقدامات دیگری مانند: ارسال پیامک به مشتری، اطلاع‌رسانی بر روی تارنمای مؤسسه اعتباری، نصب بنر در شعبه و غیره قرار گیرد.

آیت الله دکتر غلامرضا مصباحی مقدم

۱۴۰۳/۹/۲۳

آیت الله محمدسعید واعظی

آیت الله دکتر حسن آقا نظری شاهرودی

حجت الاسلام والمسلمین دکتر مجید رضایی

حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدحسین حسین زاده بحرینی

دکتر محمدرضا فرزین

دکتر اصغر ابوالحسنی هستیانی

دکتر فرشاد محمدپور

دکتر حسین فهیمی

دکتر علی خورسندیان